פיחת י' או הוסיף י' תרומתו תרומה –

He subtracted ten or he added ten; his תרומה is a תרומה

OVERVIEW

After the משנה stated that if the שליח is not aware of the דעת בעה"ב he should be תורם a fiftieth; the משנה concludes that (in the abovementioned case) even if the שליח subtracted ten or added ten, the תרומה is still valid. תרומתו הרומתו תרומתו תרומתו תרומתו היו וכו', and why indeed it is תרומתו תרומתו תרומתו היו וכו' שליח.

- פירש בקונטרס פיחת שתרם א' ממ' וקאי פיחת אבעל הבית בקונטרס פיחת שתרם א' ממ' וקאי פיחת אבעל הבית explained that הש"י means that he separated one from forty (instead of the average one from fifty) and the word פיחת (and similarly הוסיף) is referring to the owner; he diminished the owners produce by ten.²

תוספות offers an alternate explanation of ביחת:

ויש מפרשים איפכא דפיחת שתרם אחד מששים וקאי פיחת אתרומה ³ And others explain the term פיחת (and הוסיף) in the reverse. That פיחת means that he was תורם one from sixty (instead of a fiftieth) and the word פיחת is referring to the תרומה. He gave less פיחת than the average בעה"ב.

מוספות continues:

מכל מקום משמע היכא דתרם השליח –

In any event, it seems that where the שלים was - תורם -

- אפילו אתא בעל הבית ואמר לו לא היה בדעתי לכך אפילו הכי תרומתו ואפילו אתא אחל בית ואמר לו לא היה בדעתי לו לא היה בדעתי לו אחל אחל בית ואמר לו לא היה בדעתי לו לא היה אחל אחליה אחליה שליה' חומר שליה', nevertheless the שליה' אחליה' אחליה'.

¹ Instead of having one measure of תרומה taken from fifty measures of his produce (enabling them to be eaten), only forty measures מתוקן; leaving ten measures טבל, which still require חרומה. [The שליה may have taken תרומה from all the produce; however the owner lost ten measures for every forty for which he was חורם one measure.]

² According to פיחת י' where the owner is losing money and nevertheless it is הוסיף י' (where the owner is gaining money). It is not usual for the משנה to teach a greater novelty before a minor one. This may be the reason the "disagree with". רש"י disagree with

³ Instead of being הורם one measure of תרומה for fifty measures of produce he was הורם one from sixty. Had he been הורם a fiftieth the additional ten measures would require additional הורם, therefore by being מרומה a sixtieth he excluded ten measures from requiring additional הרומה.

⁴ The משנה states פיחת י' וכו' תרומתו We can only know that it was ' פיחת י' וכו' if the owner comes and says I did not intend to give this amount for תרומה.

asks: תוספות

– וקשה דמאי שנא מדהא דאמר (בבא מציעא דף כב,א) האומר לשלוחו צא ותרום And there is a difficulty! For why is this case different than that which we learnt; if someone said to his שליח go and be תורם for me -

-⁶ הבית כלך אצל יפות שמר ליה בעל הבית המר אמר אמר המר יפות שליה went and was תורם; if the owner told the שליה after he noticed the type of תרומה he separated, 'you should go to the better produce', and use them for תרומה. In this case the rule is -

- ⁸אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה⁷ ואם לאו אין תרומתו תרומה If indeed there could be found better quality produce, then his הרומה is valid; however if there is no better quality, then his הרומה is not valid.

- ומוקי לה התם כגון דשויה בעל הבית שליח ואפילו הכי אין תרומתו תרומה And the גמרא established this ruling there in a for instance where the owner designated him as a שליה, and nevertheless it is not a valid תרומה if we know that the owner disagrees -

כיון שלא פירש לו בהדיא שמתרצה ליפות – since he did not expressly state to the שליה that he agrees for the better quality. Why is it that here, even if the owner disagrees to give one of forty, nevertheless it is still a valid חרומה?!

מוספות answers:

ויש לומר דהתם היינו טעמא –

And one can say; that there by the יפות this is the reason that it is not a valid - תרומה

לפי שאין דרך בני אדם לברור היפות כדי לתרום אלא הבינונים – Because it is not the custom of people to choose the better quality for , but rather they choose the average quality -

אבל הכא דיש הרבה בני אדם דדרכן לתרום בעין יפה – However here (by a fiftieth) where there are many people whose custom is to give שליח (a fortieth), therefore the שליח -

2

⁵ The גירסא there is: גירסא ומנין ומנין ומנין הוא יודע אינו חושש משום גזל תרומתו תרומה וכו' ומנין הוא יודע אותרם וכו' אם אינו חושש משום גזל לוחד אצל יפות וכו' בייתא when ברייתא when ברייתא שליח שליח שליח אותרא בייתא.

⁶ The תרומה was already separated. This phrase of כלך אצל יפוח can be interpreted in two ways; the owner was serious, he felt that the תרומה should have been from a higher quality; or the owner was disturbed because the שליה gave away his best produce for תרומה. His remark was sarcastic, as if saying you could not find anything better from which to give תרומה.

⁷ Since the owner possessed a better quality of produce we assume that his remark was sincere, and he did not mind the quality of produce which the שליה; in fact he would even have even agreed to a better quality.

⁸ It is evident, since the owner does not possess a better quality produce that he was merely being sarcastic, and is not agreeable to the אַרומה which the שליה separated.

פאי למימר ליה להכי אמדתיך ובטלת דעתך אצל דעתי למה שאמדתיך: can say to the owner, 'this is how I assessed you (as an עין יפה) and your intent (to be בינוני as a בינוני or as an עין רעה (עין רעה) is nullified to my understanding of you evaluation'.

SUMMARY

פיחת (and הוסיף) can refer to either the בעה"ב (according to רש"י) or to the מרומה (according to the י"מ). It is the custom by many to be תרומה, but it is not the usual custom to be תורם מן היפה.

THINKING IT OVER

2. Is there any connection between the beginning of תוספות (the two explanations of 'פיחת ', and the question of תרומה (why is it a valid תרומה even if the owner protests)?

 9 Since he was appointed as a שליה without specific instructions, it is as if the owner agrees to whatever the תורם is תורם.

¹⁰ In כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים writes תורה the במדבר (קרח) יח,יב. This is referring to כל חלב יצהר וכל חלב and the תורה writes that it should be כל חלב; the very best!

¹¹ I heard this question from תת"ל וויכנין (המכונה בערל) ר' נחמן הרה"ח ר' נחמן when I was a student in תת"ל in Montreal. יהא זכרו ברוך: